

modular, zoals de MS20; zonder patchkabels hoor je helemaal niks. De synth is vooral ook gericht op starters in de eurorack-wereld, die op deze manier al meteen een compleet basissysteem hebben wat dan naar hartenlust uitgebreid kan worden.

Nichesynth

De Monolith is dus een monofone modulaire synth. Maar niet zomaar eentje: er zijn interessante modules gekozen. Er zijn twee vco's, een filter, twee envelope generators en een vca. Maar we hebben ook een utility-module, een wavefolder, een offsetgenerator, slewgenerator, een viervoudige attenuator, plus nog wat ander handig speelgoed, zoals de keyboardscanner. Geen lfo's, maar daar kun je andere modules voor gebruiken (of je koopt er eentje; die zijn niet zo duur). Qua mogelijkheden gaat de synth dus een stuk verder dan de standaard 1 of 2 oscillator monosynth. Dat mag ook wel voor een bedrag rond de 3.000 euro. Tel echter de bedragen van de losse modules en het keyboard bij elkaar op en je komt al een heel eind, dus op zich is de prijs voor het gebodene nog alleszins redelijk.

Aan de andere kant koop je daar ook een hele partij andere analoge synths voor, of een eurorack-systeem dat je helemaal zelf kunt samen stellen. Kortom: binnen de nichemarkt van de modulaire synths, is een synth als deze zelf ook weer een niche. Er worden er overigens minder dan honderd geproduceerd, dus je hebt wel iets dat je eurorack-buurman niet snel zal hebben.

Modules

Laten we de modules eens nader bekijken. De Spectrum oscillators zijn van uitstekende kwaliteit en van alle markten thuis. De basis is een zaagtand, maar er zijn acht mogelijke waveforms, twee fm-modes met attenuator, hard sync en de optie 'm als lfo te gebruiken. Ook is er een suboscillator aan boord, en alles heeft natuurlijk eigen patchpoints.

Vervolgens gaat het signaal door de Blender, een 2+2 kanaalsmixer met voltage controlled crossfader. Hiermee kun je audio, maar ook cv-kanalen mixen en via de aux-inputs ook laten bewegen. Je kunt 'm niet alleen gebruiken als mixer, maar ook bijvoorbeeld als waveshaper.

Het Pole-Zerofilter is een 24 dB/octaaf filter dat is gebouwd met Mosfet transistors, die bekend staan om hun warme klank bij oversturing. Er zijn parameters voor cutoff, resonance, fm-level en saturation, en vooral die laatste parameter beïnvloedt de klank enorm. Het filter heeft dus ook een ingebouwde vca, zoals meer onderdelen van deze synth.

Maar er is ook een afzonderlijke vca-module. Deze is ook geheel discreet opgebouwd en is wederom gericht op het (beschaafd) oversturen van het geluid. Je

>>

Het beste van twee werelden

Is het een monosynth? Is het een eurorack modular? Is het allebei of geen van beide? De Monolith van de Amerikaanse firma's WMD en SSF volgt een eigenzinnig concept.

door Ruud Leks > ruud@interface.nl

Het idee achter de modulaire synthesizer was oorspronkelijk dat de bespeler niet langer vast zou zitten aan een

keyboard als interface. Dat keyboard vonden mensen als Don Buchla of de oprichters van het Britse EMS een beperking, want je kon immers ook sequencers, touchcontrollers en allerlei andere onconventionele zaken gebruiken

om je synthesizer te besturen, wat ongetwijfeld een geheel nieuwe manier van muziek maken zou opleveren.

We zijn inmiddels meer dan een halve eeuw verder, en bij 99% van de synths is het toetsenbord nog altijd dé interface, behalve dan bij de nu weer populaire modulaire synth. Die geheel nieuwe manier van muziek maken heeft vooral tot gevolg dat je met een modular voor 99% experimentele muziek maakt, van *bliep-bloep-knetter-knetter* tot

ambient drones. Ik heb zelf ooit een electro/italo-disco-achtige plaat gemaakt met vintage moduls (ARP's, een Serge-systeem en een paar EMS synths) en het aller lastigste was om daar in een conventionele muzikale tonale context – melodietjes dus – wat mee te doen.

Concept

Dat is precies wat de Amerikaanse fabrikanten WMD en SSF beogen met de Monolith: de

INFO

- prijs excl: € 2.520,17
- distributie: SchneidersLaden, +49 30 9789 4136
- internet: www.schneidersladen.de www.wmdevices.com www.steadystatefate.com

>> kunt deze voor leuke trucs gebruiken, zoals het via cv besturen van de volumecurve van lineair tot exponentieel. De vca-cv is via een output beschikbaar voor andere modulatie doeleinden.

one-shot ar/adr-envelope. Met de Hi/Lo-schakelaar kun je de tijden aanpassen.

De keyboardscanner zorgt voor de integratie van het toetsenbord, inclusief twee 1V/oct outputs, aftertouch, velocity, retrigger, gate en octave switchmogelijkheden. Met de eenvoudige Attenuator-module patch je in essentie vier potmeters ergens tussen. De Multiples-module om een signaal te vermenigvuldigen is van Doepfer; kennelijk vonden

Het modulaire bliep- en dronewerk is maar een paar patchkabels verwijderd

beide firma's het niet nodig om die zelf te ontwikkelen.

Buitenbeentjes

De SPO-module staat voor Scale Polarize Offset. Hiermee kun je cv-signalen bewerken totdat hun bereik, offset en polarisatie past in de toepassing die je voor ogen hebt. De Toolbox-module sluit hierop aan: hier kun je cv-signalen volgens diverse voorwaarden (summing, compare, or, switch, invert) bewerken en die bewerkingen ook weer via cv aansturen.

De laatste twee modules zijn ook erg interessant. De Mini Slew-module lijkt in eerste instantie 'slechts' een slew-limiter (waarmee je onder andere glide- of portamento-effecten maakt), maar is veel meer dan dat. Het is een functiegenerator die je kunt inzetten als lfo, of zelfs als oscillator, of asr-envelope generator. Hij doet me erg denken aan de Serge Dual Slope Generator, ook zo'n ding dat – behalve koffie zetten – zo ongeveer alles kan in de studio.

En *last but not least* hebben we dan nog een Ultrafold wave folder/multiplier. Deze module verandert de golfvorm op verschillende manieren, en creëert daarmee extra boventonen. Via de Wave Fold-parameter bepaal je het aantal 'vouwen' in de waveform, en via Wave Shift bepaal je hoe het positieve en negatieve deel van de golfvorm worden bewerkt. Ook is er voltage controlled

feedback aanwezig, met een externe audio-input. Met deze module kun je van subtiele fm-achtige klanken tot compleet over de zeik gaande overstuurde sounds creëren.

Kabelchaos

Dit is niet mijn eerste kennismaking met eurorack, maar mijn modulaire ervaring komt voornamelijk van vintage spullen met een andere interface, en ik heb ook geen andere eurorack apparatuur. Ik kan deze Monolith dus helemaal op zichzelf beoordelen, en het eerste probleem komt meteen voorbij: de bij de synth geleverde patchkabels zijn te kort om van de ene kant naar de andere kant van het frontpaneel te patchen. Op zich netjes dat er kabels bij zitten, maar wat langer was wel prettig geweest. Gelukkig heb ik zelf wat mini-jackkabels en daarmee is al snel een patch opgezet.

Maar dan komt meteen het grootste manco van deze synth om de hoek kijken: de interface. De patch points zitten onderop de modules en als je zittend in de studio met de synth aan de slag gaat, zie je door het snel ontstane woud van kabels de modules niet meer. Je kunt amper nog bij de knoppen. Een normale modular staat rechtop en heeft dat probleem niet, maar vanwege de keyboardvorm is dat hier nu juist niet de bedoeling. Des te vreemder is dat deze modules min of meer speciaal voor dit keyboard zijn ontwikkeld: kwam er niemand op het idee om de patch

points aan de bovenkant te positioneren, of is het keyboard op het laatste moment toegevoegd?

De praktijk

De Monolith is natuurlijk wel een absoluut beest van een ding. De oscillators klinken geweldig, vooral als je de Blender gebruikt, die ook echt iets met het signaal doet. Het filter is ook al zo'n lekker ding; niet zo uitgebreid als bijvoorbeeld de MFB Dominion, die we laatst getest hebben, maar gewoon lekker smeug. Natuurlijk kun je de Monolith als flinke uitgebreide monosynth gebruiken, maar het wordt pas echt leuk als je met de additionele modules aan de slag gaat. Alles past goed bij elkaar en vult elkaar aan qua functies. Ik heb eigenlijk geen moment het idee gehad dat ik iets echt miste of iets zou willen vervangen als ik de Monolith zou hebben gekocht. Het is een geweldig basissysteem dat op zich al zo flexibel is dat je er heel erg veel mee kan doen, en je kunt echt zeer gericht gaan kijken naar modules die je erbij zou willen hebben – er is ruimte voor drie extra modules – omdat je al zo veel tot je beschikking hebt.

Zelf vind ik de toevoeging van het keyboard en het feit dat er bijvoorbeeld meteen midi naast cv/gate voor handen is, enorme pluspunten. Het maakt het werken met de modular een stuk eenvoudiger en directer, en inderdaad betrapte ik mezelf erop dat het maken

SPECIFICATIES

- 2x spectrum vco
- 1x Blender: mixer/crossfader
- 1x Polezero filter: 24dB lowpass met modif vca-stage
- 1x Ultrafold: wavefolder met feedback
- 1x multiple: 3x3 cascaded active multiple
- 1x Mini Slew: functiegenerator
- 2x adsr-vca
- 1x Quadatten: quadruple passive attenuator
- 1x Scale Polarize Offset: dualmodule voor scaling signals offset voltages toevoer
- 1x amplitude-vca: transistor-vca
- 1x Keyscan: keyboardscanner met octaafverschuiving, 2x 1V/oct-uitgang
- 1x lvs: stereo in- en uitgangen plus hoofdtelefoon-amp
- 1x Toolbox: cv- en audio-utilities
- 1x 3-octaafs keyboard met velocity en aftertouch
- 1V/oct standaard
- midi-in/out/thru
- hoofdtelefoonuitgang
- L/R-lijnuitgang
- externe voeding
- aansluiting voor sustainpedaal
- afmeting: 575x348x94mm
- gewicht: 7,7kg

van conventionele baslijntjes, leads, melodietjes, et cetera eigenlijk vanzelf gaat. Natuurlijk is het modulaire bliep- en dronewerk maar een paar patchkabels verwijderd, en zelfs daar kun je het keyboard inzetten om bijvoorbeeld cv-bewerkingen uit te voeren.

Conclusie

De grote vraag is natuurlijk: werkt dit concept? Van tevoren was ik een beetje sceptisch, mede omdat de lol van modulaire synths nu juist is dat je zelf een systeem kunt samenstellen en – zeker met eurorack – met modules van verschillende fabrikanten. Maar deze modules vormen zo'n goed basissysteem dat ze je die hele zoektocht eigenlijk uit handen nemen, evenals het hele interfacegedeelte met een keyboard of een daw. Wat dat betreft is het echt *best of both worlds*: het gemak van de conventionele synth met de patchbaarheid en de oneindige mogelijkheden van Eurorack. De prijs is stevig, maar ga eens kijken bij de gemiddelde eurorack-bezitter, en tel op hoeveel er in die systemen is geïnvesteerd. Grote kans dat je op eenzelfde of zelfs hoger bedrag uitkomt. Dus de Monolith kan de investering absoluut waard zijn. ■

HET OORDEEL

- + • superflexibele en goed klinkende synth
- + • modules vullen elkaar zeer goed aan
- • kabels zitten in de weg bij bespelen
- • kabels aan de korte kant voor patchen